

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ** tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederiz.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

2018 yılında, sivil toplum kuruluşu kimliğine sahip kimi organizasyonların birleşmesiyle kurulan, çocuklara dair yaptığı etkinliklerde pedagojik ilkeleri ihlal etmenin yanı sıra dini araçsallaştırma/istismar etme yönlü pratiklere de imza atan Peygamber Sevdalıları Vakfı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında 2024 yılı sonunda protokol imzalanmıştır. Buna göre Vakfın duyuruları devlet okullarında yapılacak ve okullarda etkinlikler düzenlenebilecektir.

Vakfın son aylarda çocuk ve inanç istismarı kategorisine alınabilecek kimi etkinlikler düzenlediği basına da sıkça yansımaktadır. 7-10 yaş arası çocuklar için "Hayat Namazla Güzeldir" isimli çalışmayı düzenleyen organizasyon, çok sayıda kentte çocuklarla etkinlikler düzenlemiştir. Bu çerçevede, çocuklara haremlik selamlık şekilde yürüyüşler yaptırıldığı, çocuklara, "seramoni" niteliğinde, cemaat halinde namaz kıldırıldığı görüntüler sosyal medyada geniş yer bulmuştur. Mezkûr kurumun 11 Ekim Dünya Kız Çocukları Gününün hemen ertesinde de, Diyarbakır'da yüzlerce kız çocuğu "Niyet ettim tesettüre" isimli bir programa dahil ettikleri, çocukların tesettürlü şekilde yürüyüş yapmalarının sağlandığı bilgisi basına yansımıştır.

Dinlerin ve dini toplulukların varoluşları gereği, toplumsal bağları yeniden üreten, dayanışma biçimlerinin kurulmasında belirli bir kamusal rol üstlenen yöne sahip olduğu aşıkardır. 20. yüzyıl ve öncesinde çok sınırlı düzeyde karşılaşılan, dini araçsallaştıran, istismar eden, "gösteri" türü etkinliklerle günümüzde sıkça karşılaşılmaktadır. Türkiye'de de özellikle 2000'li yılların ardından cemaat ve tarikat yapılanmalarının doğrudan devlet ile ilişkisinin/bağının olmasına, kendilerinin müstakil sermaye grupları haline gelmesine, dinî yaşamın tamamını tekellerine alma çabasına girmelerine, çocukları ve gençleri sermaye ve rekabet ilişkilerinin bir

parçası haline getirmelerine dair sayısız örnek söz konusudur. Bunun yanı sıra din ile alakalı ritüel niteliğindeki hemen her şeyin, çocuklar aracılığı ile bir tür “gösteriye,” sokak “şovuna” dönüştürülmesi durumu ise pedagojik ilkelere aykırı olmasının yanı sıra en az onun kadar mühim olarak dinin/inancın istismar edilmesidir.

Her çocuğun inanç özgürlüğüne sahip olması gerektiği kabulüyle birlikte bu durumun ancak çocuğun üstün yararı gözetilerek uygulanabileceği; hiçbir dini veya politik organizasyon tarafından çocukların yönlendirilmemesi ve tek tip kimlik dayatılmaması gerektiği çocuk haklarının temel ilkelerindedir. Bu sebeple çocukların dini ve politik nitelikli toplu etkinliklerde, bir nevi “şov nesnesine” dönüştürülmesi ve “araçsallaştırılmaları,” çok boyutlu ihlal, ihmal ve istismar anlamına gelmektedir.

Tüm bunlara ek olarak, çocukların gelişim süreçleri içerisinde farklı inanç ve düşünme biçimlerini özgürce tanıyabilmeleri, eğitim politikalarının özgürlükçü laik bir yaklaşımla belirlenmesi, çocuklarla çalışan kurumların çalışmalarının ideolojik saiklerden ziyade özgürlükçü bir perspektifle yürütülmesi ve ilgili kamu kurumlarının buna dönük denetim mekanizmalarını oluşturması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınız, çocukların dini içerikli toplu etkinliklerde yer aldırılmasının pedagojik ve psikolojik etkilerine ilişkin herhangi bir değerlendirme, araştırma veya risk analizi yapmış mıdır?
2. Çocukların dini içerikli organizasyonlarda “haremlik-selamlık” biçimde ayrılması gibi uygulamalar, çocuğun üstün yararı ve inanç özgürlüğü ilkeleri açısından nasıl değerlendirmektedir?
3. Dini içerikli çocuk etkinliklerinin düzenlenmesinde psikolog, pedagoğ veya çocuk gelişimi uzmanlarının görüşlerine başvurulmakta mıdır? Bu mevzuatta zorunlu tutulmakta mıdır? Uygulamada riayet edilmekte midir? Mevzuatta zorunlu değilse bu konuda bir düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?
4. 11 Ekim Dünya Kız Çocukları Günü’nün hemen ertesinde düzenlenen “Niyet ettim tesettüre” etkinliği gibi faaliyetlerde, kız çocuklarının bedensel özerkliklerinin ihlal edildiği yönündeki kamuoyu tepkilerine ilişkin bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
5. Çocuklarla çalışan dini içerikli vakıf ve derneklerin faaliyetlerinin çocuk hakları perspektifinden denetimi için bağımsız bir mekanizma kurulması yönünde bakanlığınızın bir girişimi bulunmakta mıdır?

6. Bakanlığınız, çocukların özgür düşünme, sorgulama ve farklı inanç biçimlerini tanıma hakkını destekleyecek özgürlükçü laik, çoğulcu ve demokratik içerikli programlar yürütmekte midir?
7. Mezkûr vakfın Millî Eğitim Bakanlığı ile yaptığı protokole dair Bakanlığınızdan herhangi bir görüş talep edilmiş midir?
8. Çocukların dini veya politik organizasyonlarda araçsallaştırılmasının önüne geçmek amacıyla, kamu kurumlarıyla yapılan protokollerin gözden geçirilmesi ve çocuk hakları denetimi açısından yeniden düzenlenmesi konusunda bir çalışma başlatmayı planlıyor musunuz?